

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(93) 11 def. - SYN 285

Brussel, 26 januari 1993

Opnieuw behandeld voorstel voor een

RICHTLIJN VAN DE RAAD

Inzake oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

(door de Commissie ingediend op grond van artikel 149,
lid 2, onder d), van het EEG-verdrag)

TOELICHTING

Het Europees Parlement heeft op 15 en 16 december 1992 de tweede lezing van het voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten voltooid en heeft 7 amendementen voorgesteld ten aanzien van het gemeenschappelijk standpunt van de Ministerraad van 22 september 1992.

In de tekst van het opnieuw behandelde voorstel zijn twee van deze amendementen integraal overgenomen, te weten de nummers 3 en 5. De strekking van amendement nr. 4 is ook overgenomen. Verder zijn de Overwegingen nr. 17 en 21 ten gevolge van de amendementen betreffende de dispositieven van het voorstel voor de richtlijn gewijzigd.

De amendementen nr. 1, 2, 6 en 7 zijn door de Commissie verworpen.

In amendement nr. 3 wordt het tweede algemene criterium voor de beoordeling van het oneerlijke karakter van contractuele bedingen, dat in het gewijzigde voorstel van de Commissie (van maart '92) stond vermeld, opnieuw geïntroduceerd.

Volgens dit criterium is een beding oneerlijk zodra het, in strijd met de voorwaarde van de goede trouw, ertoe leidt dat de uitvoering van de overeenkomst aanzienlijk afwijkt van hetgeen de consument rechtmatig kon verwachten. Al valt deze situatie, in ieder geval tot op zekere hoogte, onder het criterium zoals dat in het gemeenschappelijk standpunt is geformuleerd, toch blijkt dat dit tweede criterium kan bijdragen tot een betere afbakening van het begrip 'oneerlijk beding' en dat het als voordeel heeft er duidelijk op te wijzen dat de voorwaarde van de goede trouw niet alleen betrekking heeft op de omstandigheden zoals die zijn op het moment van de opstelling van de overeenkomst, maar ook op het rekening houden met de waarschijnlijke consequenties die de uitvoering van de overeenkomst voor de consument heeft.

Amendement nr. 5 heeft vooral een redactioneel karakter. De civiele sanctie waarin artikel 6, lid 1, van het gemeenschappelijk standpunt voorziet ("het niet tegen de consument kunnen inroepen" van oneerlijke bedingen), heeft een concreet oogmerk, namelijk dat een oneerlijk beding voor de consument geen enkele verplichting schept ten aanzien van de uitvoering ervan. De exacte juridische implicaties van deze gevolgtrekking (relatieve of absolute nietigheid, non-existentie, niet-inroepbaarheid enz.) dienen echter aan de rechterlijke macht van de afzonderlijke Lid-Staten te worden overgelaten. De uitdrukking "niet kunnen inroepen tegen" lijkt in dit verband derhalve nog niet "neutraal" genoeg. Daarom wordt nu de nieuwe formulering "niet bindend zijn voor" voorgesteld.

Amendement nr. 4 heeft betrekking op het juridische karakter van de bijlage en heeft de bedoeling opnieuw het principe van een "zwarte lijst" te introduceren, dat wil zeggen, een lijst van bedingen die te allen tijde als oneerlijk moeten worden aangemerkt. Het "zwarte" karakter van zo'n lijst is, tot op zekere hoogte, niet goed verenigbaar met de huidige formulering van de bedingen in de bijlage, met name gezien het discretionaire gebruik van termen in vele bedingen.

Bovendien is uit de discussies die gedurende de werkzaamheden van de Raad hebben plaatsgehad, gebleken dat een "volkomen zwarte" lijst een voor de meeste Lid-Staten moeilijk aanvaardbare oplossing zou zijn.

Toch blijkt de in het gemeenschappelijk standpunt beoogde oplossing ook niet geheel bevredigend te zijn. De notie van een "indicatieve" lijst is te onnauwkeurig voor een adequaat begrip van de na te streven doelen. De nieuwe versie van deze passage is ten gevolge van de onnauwkeurigheid van deze notie dan ook gecompliceerder geworden.

De Commissie meent derhalve dat het zinvol is de juridische waarde van de bijlage aan en te preciseren. Daarom wordt de strekking van amendement nr. 4 overgenomen door het principe van een lijst van typen bedingen die verondersteld worden oneerlijk te zijn. Een dergelijke veronderstelling ten aanzien van deze bedingen is, globaal genomen, zeker gerechtvaardigd. Ze kan echter indien nodig ongedaan worden gemaakt door de verkoper die in een bepaalde situatie van dergelijke bedingen gebruik maakt.

Alle andere door het Europees Parlement voorgestelde amendementen zijn door de Commissie verworpen.

De amendementen nr. 1 en 2 zijn gebaseerd op de overweging dat de term "dwingend" de betekenis heeft die in het civiel recht wordt gebruikt, waar namelijk onderscheid gemaakt wordt tussen "dwingende" en "aanvullende" regels. Hiermee wordt beoogd de tegenstelling op te heffen die men ontdekt heeft tussen artikel 1, lid 2, en overweging nr. 13. Deze tegenstelling is echter slechts een schijnbare aangezien de term "dwingend" in artikel 1, lid 2, in geen dele verband houdt met bovengenoemd civielrechtelijk onderscheid, maar andere meer algemene doelen nastreeft.

Amendement nr. 6 is ongeschikt voor de beoogde doelen. Het vervangen van de verplichting van de Lid-Staten om te voorzien in "doeltreffende en geschikte middelen om een eind te maken aan het gebruik van oneerlijke bedingen" door de verplichting om oneerlijke bedingen te "verbieden", leidt niet noodzakelijkerwijs tot aanscherping van de bescherming van de consument. Bovendien is uit de discussies die gedurende de werkzaamheden van de Raad hebben plaatsgehad, gebleken dat het woord "verbieden" interpretatieproblemen oplevert aangezien daaraan sancties van strafrechtelijke aard gekoppeld zouden moeten worden. Welnu, toezicht op het gebruik van oneerlijke bedingen door middel van koppeling aan het strafrecht, ook al zou het een effectief hulpmiddel kunnen zijn bij de uitvoering van de richtlijn, wordt door de Commissie in het geheel niet gezien als de enige geschikte methode voor het bestrijden van het gebruik van oneerlijke bedingen.

Amendement nr. 7 tenslotte, heeft ten doel het invoeren van een "bedenktijd" van 14 dagen ten gunste van de consument voor wat het sluiten van "timesharing"-overeenkomsten betreft. Hoewel een vergelijkbare bepaling ook in het oorspronkelijke voorstel van de Commissie was opgenomen, is er inmiddels een ander, specifiek voorstel voor een richtlijn gedaan betreffende de bescherming van consumenten in overeenkomsten inzake het gebruik van onroerende goederen op basis van een deeltijdregeling (Com (92) 220 def. van 24 juli 1992).

In dit voorstel voor een richtlijn wordt reeds het principe van "bedenktijd" gehanteerd; in bepaalde gevallen duurt die zelfs langer dan de termijn die door het Europees Parlement wordt voorgesteld, dit alles ten einde de consument een veel grotere mate van bescherming te garanderen.

Bovendien is er voor amendement nr. 7 geen plaats meer in de systematiek van de huidige tekst van het gemeenschappelijk standpunt.

Opnieuw behandeld voorstel voor een richtlijn van de Raad
inzake oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten

(Ingediend door de Commissie uit hoofde van Artikel 149, lid 2, sub d) van het EEG-Verdrag)

Gemeenschappelijk standpunt van de Raad

Opnieuw behandeld voorstel

Eerste tot en met zestiende overweging ongewijzigd

Zeventiende overweging

Overwegende dat in het kader van deze richtlijn de lijst van bedingen in de bijlage slechts indicatief kan zijn en dat zij, gezien dit minimumkarakter, door de Lid-Staten in het kader van hun nationale wetgeving aangevuld of beperkender geformuleerd kan worden, in het bijzonder wat de draagwijdte van de bedingen betreft;

Zeventiende overweging

Overwegende dat het in het kader van deze richtlijn zinvol is een lijst van bedingen die verondersteld worden oneerlijk te zijn in een bijlage op te nemen; dat bovendien deze lijst, gezien het minimumkarakter van de richtlijn, door de Lid-Staten in het kader van hun nationale wetgeving aangevuld of beperkender geformuleerd kan worden, in het bijzonder wat de draagwijdte van de bedingen betreft;

Achttiende tot en met twintigste overweging ongewijzigd

Eenentwintigste overweging

Overwegende dat de Lid-Staten de nodige maatregelen dienen te treffen om te voorkomen dat in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument oneerlijke bedingen worden opgenomen; dat, indien dergelijke bedingen toch zijn opgenomen, deze althans niet tegen de consument kunnen worden ingeroepen, en dat de overeenkomst de partijen blijft verbinden indien zij zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan;

Eenentwintigste overweging

Overwegende dat de Lid-Staten de nodige maatregelen dienen te treffen om te voorkomen dat in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument oneerlijke bedingen worden opgenomen; dat, indien dergelijke bedingen toch zijn opgenomen, deze niet bindend zijn voor de consument, en dat de overeenkomst de partijen blijft verbinden indien zij zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan;

Tweëntwintigste tot en met vierentwintigste overweging ongewijzigd

Artikel 1 en 2 ongewijzigd

Artikel 3

1.

1. Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.

2.

3. De bijlage bevat een indicatieve lijst van bedingen die als oneerlijk kunnen worden aangemerkt.

Artikel 3

1.

1. Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw:

- het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort

of

- ertoe leidt dat de uitvoering van de overeenkomst aanzienlijk afwijkt van hetgeen de consument rechtmatig kon verwachten.

2. ongewijzigd

3. De bijlage bevat een lijst van bedingen die verondersteld worden oneerlijk te zijn.

Artikel 4 en 5 ongewijzigd

Artikel 6

1.

De Lid-Staten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden niet tegen de consument kunnen worden ingeroepen en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.

Artikel 6

1.

De Lid-Staten bepalen dat oneerlijke bedingen in overeenkomsten tussen een verkoper en een consument onder de in het nationale recht geldende voorwaarden niet bindend zijn voor de consument en dat de overeenkomst voor de partijen bindend blijft indien de overeenkomst zonder de oneerlijke bedingen kan voortbestaan.

Gemeenschappelijk standpunt van de Raad

Opnieuw behandeld voorstel

2.

2. Ongewijzigd

Artikel 7 tot en met 11 ongewijzigd

Bijlage ongewijzigd

Door de Commissie verworpen amendementen van het Europees Parlement

(Amendement nr. 1)
Dertiende overweging

... dat in dat verband onder de term schrappen
"dwingende wettelijke en
bestuursrechtelijke bepalingen" tevens de
regels vallen die volgens de wet van
toepassing zijn tussen de
overeenkomstsluitende partijen wanneer er
geen andere regeling is overeengekomen;

(Amendement nr. 2)
Artikel 1, lid 2

Contractuele bedingen waarin dwingende
wettelijke of bestuursrechtelijke
bepalingen of bepalingen of beginselen van
internationale overeenkomsten waarbij de
Lid-Staten of de Gemeenschap partij zijn,
met name op het gebied van vervoer, zijn
overgenomen, zijn niet aan deze richtlijn
onderworpen.

Contractuele bedingen waarin
wettelijke of bestuursrechtelijke
bepalingen of bepalingen of
beginselen van internationale
overeenkomsten waarbij de Lid-Staten
of de Gemeenschap partij zijn, met
name op het gebied van vervoer, zijn
overgenomen, zijn niet aan deze
richtlijn onderworpen.

(Amendement nr. 6)
Artikel 7, lid 1

De Lid-Staten zien erop toe dat er in het
belang van de consumenten almede van de
concurrerende verkopers, doeltreffende en
geschikte middelen bestaan om een eind te
maken aan het gebruik van oneerlijke
bedingen in overeenkomsten tussen
consumenten en verkopers.

De Lid-Staten verbieden het gebruik
van oneerlijke bedingen in een
overeenkomst die met een consument
wordt aangegaan door een persoon die
in het raam van zijn bedrijfs- of
beroepsactiviteit handelt; dit verbod
doet geen afbreuk aan het recht van
de verkoper om van zijn eigen
leverancier vergoeding te verkrijgen.

(Amendement nr. 7)
Eerste afdeling van de bijlage, alinea g)a (nieuw)

betreffende overeenkomsten voor de
aankoop van onroerende goederen op
basis van een deeltijdregeling, om de
datum van de sluiting van de
overeenkomst op zodanige wijze vast
te stellen dat de consument de
mogelijkheid heeft de overeenkomst
binnen een termijn van 14 volle dagen
na de opstelling ervan te herroepen.

COM(93) 11 def.

DOCUMENTEN

NL

10 06

Catalogusnummer : CB-CO-93-015-NL-C

ISBN 92-77-51951-7
